דעם רב'ס טאכטער

א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער

פון לעאו וויזענפעלד

(פארזעצונג)

און ניט שיינקענדיק חנה'לען קיין איינציקן בליק, האט ער זיך געלאזט לויפן פון איר צוריק אין הויז אריין. חנה'לע האט אים נאכגעקוקט און זי האט לאנג ניט געקאנט אפווענדן — אי־רע אויגן פון דעם וועג, אויף וועלכן ער איז געלאפן פון איר, גלייך ווי ער וואלט געיאגט געווארן פון בייזע רו־חות.

נאך אין דעם זעלבן אוונט, אין שול צו מנחה־מעריב, האט ר' יצחק אייזיק באקאנט געמאכט פאר אלע אידן אין דער געטא, אז ער האט בא־שלאסן חתונה צו מאכן זיין חנה'לען מיט איינעם פון זיינע ישיבה בחורים, און אז זיי וועלן פארלאזן די שטאט באלד נאך דער חתונה. קיינע דער־קלערונגען האט דער רב ניט געמאכט.

די נייעס אז דער רב מאכט חתונה חנה'לען, האט ארויסגערופן אן אמת'ע סענסאציע, און די אידן פון דער גע־טא האבן זיך געפרייט וואס דער רב וועט איינגיכן פירן זיין געליבטע טאכ־טער צו דער חופה. באהערשט פון א גרויסער ליבע צו זייער רב און צו זיין הויזגעזינט, האבן זיך די אידן געפילט ווי אמת'ע מחותנים. זיי האבן ארומ־גערינגלט דעם רב און זיי האבן אים געוואונשן מזל־טוב און די ווייבער האבן זיך געקושט און זיך געוואונשן אז גאט זאל זיי צושיקן באשערטע אויך פאר זייערע טעכטער. צווישן די בחורים האט די באקאנטמאכונג פון ר' יצחק אייזיק, אז ער האט אויס־געוויילט שמשון'ען, ארויסגערופן א געפיל פון אייפערזוכט. שטילערהייד האבן זיי אפילו געלאכט פון אים, אבער קיינער האט זיך ניט געוואגט צו ריידן קיין ווארט, ווייל אלע האבן דעם פאר'יתומ'טן בחור מקנא געווען.

קיינער האט דאן ניט געוואוסט, אז בעת אלע אידן דיינקען אז דער רב און חנה'לע פילן זיך גליקלאך, זיינען זייערע הערצער געווען פארשני־טען. דער רב איז נישט געשלאפן ביי־נאכט און ער האט געהאלטן אין איין בעטן גאט, אז ער זאל אים באווייזן עפעס א נס און ראטעווען זיין טאכ־טער פון א פינסטערער צוקונפט. און חנה'לע אליין איז געווען אנטשלאסן אפילו אויף דאס ערגסטע.

אין די קומענדע טעג האט מען זיך ניט בלויז אין ר' יצחק אייזיקס הויז געגרייט צו דער חתונה, נאר אלע אי־דען אין דער געטא האבן זיך געגרייט צו דעם יום טוב. אין יעדער הויז זיינען געניייט געווארן נייע בגדים פאר די פרויען און מיידלאך און די סוחרים אין די געשעפטן און אויף דעם פרייען מארק האבן געלייזט פיל געלט פאר ווארעס, וועלכע זיי האבן פאר־קויפט צו יענע, וואס האבן זיך גע־קליבן צו זיין מחותנים אויף דער חתו־נה.

חנה'לעס פלוצלומדיקע חתונה איז געווען דער געשפרעך פון טאג. די מערסטע בחורים, וועלכע האבן שטי־לערהייד געמאכט האפענונגען אויף דער שיינער חנה'לע, האבן מקנא גע־ווען דעם גליקלאכן חתן. די עלטערן פון די דאזיקע בחורים זיינען אבער אויך ניט געבליבן גלייכגילטיק. יע־דער טאטע און יעדע מאמע אין דער געטא, וועלכע האבן געהאט א דער־וואקסענעם זון, האבן אין זייערע הערצער געטראגן האפענונגען, אז זיי וועלן זיך קאנען משדך זיין מיט זייער באליבטן רב.

ווען די צייט חתונה צו מאכן חנה'־לען איז אבער געקומען, האט זיי דער רב אפגעטאן א שפיצל. ער האט פאר זיין טאכטער אויסגעקליבן א פרעמדן, א יתום, וואס איז אפילו ניט געווען צווישן די בעסטע לערנער פון זיין ישיבה און ער האט אים געגעבן זיין טאכטער פאר א כלה.

דער פארדרוס איז געווען אזוי גרויס, אז די ערשטע טעג האט מען זיך אפי־לו ניט געכאפט, אז עפעס א גאר וויכ־טיקע אורזאך האט געמוזט באוועגן דעם רב אזוי צו האנדלען, זיין טאכ־טער גאר אזוי פלוצלונג חתונה צו מא־כען און זי אוועקצושיקן פון זיין הויז און פון דעם פירסטנטום.

ערשט אויף דעם פערטן טאג האט מען זיך ארומגעזען, אז הינטער דער גאנצער געשעעניש מוז ליגן עפעס א געהיימניס. מען האט דערפאר אנגע־פאנגען וועגן דעם צו ריידן און זיך צו שטעלן פראגעס, אויף וועלכע קיינער האט אבער ניט געקאנט געבן קיין שום ענטפער.

פיר טעג פאר דער חתונה איז דער עולם אין דער געטא געווארן באַ־זונדערס שטארק באשעפטיקט. די חתונה איז געווען אזוי נאענט און נאר איניקע זיינען געווען גרייט פאר איר. די ווייבער מיט זייערע טעכטער האבן זיך דערפאר ארויסגעלאזט אויף דעם מארק כדי פאר זיך איינצוהאנד־לען אלץ, וואס זיי האבן געגלויבט, אז זיי דארפן האבן צו דער חתונה.

יענעם טאג איז דער מארק געווען אזוי געפאקט מיט כל־ערליי קונים, אז עס האט אויסגעזעען ווי פאר א גרוי־סען אידישן יום־טוב, צו וועלכן די אידן פלעגן געוויינלאך איינהאנדלען פיל ארטיקלען. מענער און פרויען הא־בן צונקויפט רויע און פארטיקע ווארעס און, די סוחרים האבן פשוט ניט גע־האט ווען ווי די הענט אהינצוטאן . . .

צווישן די פארשיידענע יונגע מע־נער וועלכע האבן זיך דאן ארומגע־דרייט אין מארק, איז איינער באַ־זונדערס געווען אויפפאלנד. ער איז געווען אריסטאקראטיש געקליידעט און עס איז אויף אים געווען קענטיק, אז ער באלאנגט צו דעם העכסטן אדעל. דאס דערשיינען פון אזא מענטשן אין דער געטא אין א מארק טאג איז גע־ווען א זעלטנהייט, ווייל די אריסטאַ־קראטן אין יענער צייט פלעגן קיינמאל ניט אליין איינקויפן זייערע ווארעס פאר זיך. זיי האבן געהאט זייערע פארוואלטער, וואס פלעגן פאר זיי אלץ באזארגן, אבער די פארוואלטער פלעגן זיך ניט וויזן אין דער געטא אין פשוט'ע מארק טעג.

דער פרעמדער האט זיך אבער פאר־האלטן אזוי, אז ער האט קיינעם ניט געגעבן קיין פארדאכט זיך פאר אים צו שרעקן, אדער אפילו זיך לאנג צו־וואונדערן. ער איז רואיק געגאנגען פון איין ארט צום צווייטן. דא האט ער גלייכגילטיק איינגעהאנדלט עפעס אן ארטיקל, דארט האט ער זיך נייגע־ריק צוגעקוקט צו דעם האנדל פון אנ־דערע, אבער אממערסטן איז ער גע־ווען פאראינטערעסירט זיך איינצוהער־רען צו דעם, וואס די מענער ריידן צווישן זיך.

דער דאזיקער יונגערמאן איז געווען דער יונגער גראף געארג, וועמען דער פרינץ האט איבערגעגעבן די אויפגאבע אכטונג צו געבן, אז עס זאל חנה'לען ניט געשען קיין שלעכטס איבער דער צייט, וואס ער וועט זיך ניט געפינען אין טירנא.

גראף געארג האט ניט געוואוסט וואס מיט חנה'לען איז געשעען. די פרינצעסן האט איר פלאן דורכגעפירט אין געהיים. אין פאלאץ האט קיינער, אויסער דעם קאנצלער, ניט געוואוסט פון דעם באפעל, וועלכן זי האט גע־געבן חנה'לען צו פארלאזן דאס פיר־סטענטום, און דערפאר איז דאס במי־לא שוין אויך געבליבן א געהיימניס פאר דעם יונגן גראף.

אזוי אבער ווי געארג האט דאך גע־וואלט וויסן צי עס איז ניט פארגעקו־מען עפעס נייעס, איז ער אוועק אין דער געטא מיט דעם צוועק דארטן זיך איינצוהערן צו די רייד פון די אידן, כדי צו דערגיין אזוי פיל וויפיל דאס וועט אים זיין מעגלאך.

ווען ער האט זיך געפונען אין דער געטא א ווייילע איז ער פלוצלונג אי־בערראשט געווארן פון דערשיינען פון אן עלטערער אידישער פרוי, פון אמת אריסטאקראטיש, פאטריארכאלישן אויס־זעען און פון א וואונדער יונגער און שיינער מיידל, וועלכע האט איר באַ־גלייט.

ער האט געזעען ווי אלעמענס אויגן זיינען געווען געווענדעט אויף דער דאזיקער פרוי און דער שיינער מיידל, וועלכע איז געגאנגען לעבן דער על־טערער פרוי אזוי טרויעריק און מוט־לאז, גלייך ווי זי וואלט געפירט גע־ווארן צו דער שחיטה.

עטלאכע מינוט האט ער פון דער שיינער מיידל ניט געקאנט אוועקריי־סען זיינע אויגן. "אויב די אידן האבן אזעלכע שיינע טעכטער, — האט ער צו זיך אליין געזאגט, — קאנען זיי איינגעמען די גאנצע וועלט און זיי דארפן דערצו ניט קיין ארמייען".

נאך א ווייילע איז ער צוגעגאנגען צו איינעם פון די סוחרים, וועלכער האט געהאט אויף טישן אויסגעשטעלט זיי־נע ווארעס, ער האט ביי אים עפעס געקויפט און ער האט אים דערביי גע־פרעגט ווער די שיינע מיידל מיט דער עלטערער פרוי זיינען.

— דאס איז חנה'לע מיט איר מו־טער, — האט דער סוחר געענטפערט. — זי איז די איינציקע טאכטער פון אונזער בארימטן רב. אין פיר טעג ארום קומט פאר איר חתונה.

— חתונה ? — האט אים גראף געארג איבערגעשלאגן מיט גרויס אי־בערראשונג, — חתונה האסטו גע־זאגט ?

— יא, — האט דער סוחר גע־ענטפערט. — דער רב האט באשלאסן חתונה צו מאכן זיין טאכטער און זי באלד נאך דער חתונה אוועקצושיקן פון זיין הויז צו זיין ברודער קיין פוילן. דאס וואונדערט אייך זייער, מיין הער, ווי איך זע ? אבער אויך אונז וואונדערט דאס ניט ווייניק. נאר מיר פרעגן ניט קיין קשיות, ווען אונזער רב האט אזוי באשלאסן, טוט ער דאס מיט גאטס ווילן און דערפאר טאר מען ניט שטעלן קיין פרא־געס . . .

גראף געארג איז געווען אויסער זיך. ער האט ניט פארשטאנען וואס דא קומט פאר. האט אים דען דער פרינץ ניט געזאגט אז די אידישע מיידל ליבט אים ? נו, ווי קאן זי גיין חתו־נה האבן, ווען איר הארץ באלאנגט ניט צו דעם מאן, וועלכער וועט זי פירן אונטער דער חופה ?

זיין געדאנק איז געפאלן אויף דער פרינצעסן און פאר אים איז באלד קלאר געווארן, אז זי מוז האבן א האנט אין דעם, וואס דער רב האט אזוי פלוצלונג באשלאסן צו פארהייר־אטן זיין איין און איינציקע טאכטער און איר אוועקצושיקן פון זיין הויז און פון דעם פירסטנטום.

לאנג פארבלייבן אין דער געטא האט געארג מער ניט געקאנט. ער איז נאך געבליבן א ווייילע און ער האט פון דער ווייטנס באאבאכטעט חנה'לען, וועל־כע האט אים אזוי באצויבערט מיט איר גרויסער שיינקייט, אז ער האט פון איר ניט געקאנט אוועקרייסן קיין אויג. דערנאך האט ער אויף זיך פאר־ווארפן דעם מאנטל און ער איז שנעל אוועק אין פאלאץ פון דער פרינצעסן מיט דעם צוועק דארטן מער גע־וואויר ווערן וועגן דעם ענין.

דער יונגער גראף איז אריין אין קאבינעט פון זיין פאטער, און ער האט ביים קאנצלער געבעטן אים צו דערקלערן די געהיימנים.

דער קאנצלער איז געווען איבער־ראשט פון די פראגן, וועלכע זיין זון האט אים געשטעלט, אבער ער האט פאר אים ניט געמאכט קיין סוד און ער האט אים דערציילט אלץ, וואס ער האט געוואוסט. דערביי האט דער גוט־מוטיקער קאנצלער אויסגעדריקט זיין באדויערן איבער דער אוממענשלאכער האנדלונג פון דער פרינצעסן קעגן דער געטלאכער מיידל, וואס שיינט צו זיין אינגאנצן אומשולדיק.

— זי איז זיכער אומשולדיק, — האט דער יונגער גראף געזאגט. — און עס איז בלויז די ראכע לוסט פון אונזער פרינצעסן וואס פארפאלגט זי און וואס מאכט זי איצט אומגליקלאך אויף דעם גאנצן לעבן. ווען עמעריך וועט זיך צוריקקערן און ער וועט דערפון געוואויר ווערן, האב איך מורא, אז קיין שלום בית וועט מער צווישן מוטער און זון ניט זיין . . .

— דו הערסט, מיין זון, — האט דער קאנצלער זיך פלוצלונג אפגערופן, — איך ווייס ניט פארוואס און פאר וועי. אבער עפעס פיל איך אזא מיט־לייד מיט דער אידישער מיידל, גלייך ווי זי וואלט געוועזן מיין אייגן קינד. וואס איז זי שולדיק, ווען דער פרינץ האט איר ליב געקראגן און וואס קאן זי זיך העלפן, ווען אויך זי איז פאר־כאפט געווארן פון ליבע צו אים ? פארוואס קומט איר צו באשטראפן אזוי שווער ? ווען איך האב זי געזעען א טרויעריקע, אבער אזא שטאלצע און שיינע פאר דער פרינצעסן, האט מיך געשניטן ביים הארצן, און איך וואלט אלץ אין דער וועלט געווען גע־טאן איר צו העלפן. די פרינצעסן איז אבער געבליבן איינגעשפארט און זי האט זיך ניט געוואלט צוהערן צו קיין שום טענות.

— אויב זי ווערט געפירט צו דער חופה מיט א מענטש, וועלכן זי האט ניט ליב און קעגן איר אייגענעם ווילן, — האט געארג געענטפערט, — וואל־טען מיר איר געדארפט העלפן און זי ראטעווען.

(ווייטערעס קומט)

ווען דער חתן איז שוין גע־שטאנען אונטער דער חופה — איז אנגעקו־מען זיין ווייב מיט דריי קינדער

(שלוס פון זייט 2)

זיין ווייב און ניט זיינע קינדער, און אז ער האט גאר קיינמאל אין לעבן ניט חתונה געהאט. אבער גראד אין דעם זעלבן מאמענט ווען ער האט אזוי שיין גערעדט — האט איינס פון די קינדער געגעבן א בליץ אויף מיט א שמחה, מיט א גדולה :

— טאטע !

און באלד האט זיך געגרינדעט א כאר פון אלע דריי קינדער :

— טאטע ! טאטע ! טאטע !

זעענדיק, אז עס זיינען פאראן "אזעלכע זאכלאכע באווייזע" האט ער זיך מודה געווען, און נאכדעם ווי ער האט אריינגעכאפט אביסל קללות פון "חתנ'ס צד", און גוזונטע קלעפ פון "כלה'ס צד" — איז ער מיט גרויס פאראד אפגעפירט געווארן אין פאלי־ציי קאמיסאריאט, פון וואנען ער איז איבערגעפירט געווארן אין תפיסה אריין ביז צו דעם פראצעס פאר האבן צוויי ווייבער.

ער האט געוואלט זיין דער שטענדיקער הערשער אין זיין הויז —

האט זיין פרוי פארקריפלט, זיין זון איז אין א משוגעים הויז און ער ליגט אונטער א בארג ערד

פון י. ראזמאן

ווען דיק פוירווים, דער איינגנטי־מער פון א סטאר, אין ליז, מאסא־טשוזעטס, וואלט ניט געווען קיין היים בלוטיקער און ניט איבעריק גוטער מענש, וואלט ער רואיק גע־קאנט אויסלעבן זיינע יארן אין דעם קרייז פון זיין פאמיליע, וואלט אליין געווען גליקלאך און זיין פרוי און קינדער וואלטן זיך ניט געהאט אויף וואס צובאקלאגן. פאר זיין היציקער נא־טור, פאר זיין ליבע האבן צופיל זיך אליין און פאר זיין שטרעבן צו זיין דער אליין הערשער אין זיין הויז, איז זיין פרוי פארבליבן אן אייביקער קריי־פעל, דער עלטערער זון זיינער איז אין א משוגעים הויז און ער אליין ליגט אונטער א בארג ערד. מיר וועלן דא איבערגעבן גענוי די דאזיקע טראגישע פאסירונג, מיט וועלכער ער האט מיט עטלאכע מאנאטן צוריק געקאכט די גאנצע שטאט.

פוירווים, ווי געזאגט, האט געהאט א גראסערי סטאר, א שטילע, ארבעטס־זאמע פרוי, וועלכע האט אים אלע מאל ארויסגעהאלפן אין די ביזנעס, כאטש זי איז געווען א מוטער פון זיבן קינדער און האט געהאט זייער א סך היימישע ארבעט. פוירווים האט גע־הערט צו יענעם קלאס מענשן, וואס האבן ליב צו הערשן איבער שוואכערע פון זיך און פאר שטארקערע זיינען זיי גרייט צו אנבוגן דעם קאפ. אין הויז האט ער זיך בוכשטעבלאך אויפ־געפירט, ווי א קעניג, די קינדער, די דריי זין און סיי די פיר טעכטער, האבן געציטערט פאר זיין קוק און אזוי איז אויך געווען די פרוי, וואס דער מאן און דער טאטע האט געזאגט, איז געווען פארערבנט פאר א געזעץ, וואס קיינער האט ניט געוואגט איבערצוטרעטן. און ווען איין מאל האט זיך פאר־סירט א פאל, אז זיין עלטערער באי, וואס איז שוין אלט געווען פופצן יאר, האט זיך מיט עפעס פארזינדיקט, האט ער אים אין מיטן גאס, אין דער אנוועזנהייט פון אלעמען, אויסגע־פאטשט. אזא נאטור איז דאס גע־ווען.

געוואוסט האט מען אויך אין שטאט, אז ווען פוירווים פלעגט ווערן אין כעס, האט ער זיך געווארפן שלאגן דאס ווייב אויך — אדער ער האט זי אזוי געזידלט, אז די ארעמע פרוי איז שיר ניט געשטארבן פון שאנדע. די פא־מיליע האט גענוג קלעפ און באלייד־יקונגען אריבערגעטראגן פון אים אין פארלויף פון יארן, אבער דאס איז געווען ביז א צייט, ביז וואנען די על־טערע קינדער זיינען אויסגעוואקסן און האבן זיך גענומען שטעלן אנטקעגן זייער שטרייגגן און שלעכטן פאטער. זיי האבן איינפאך מער ניט געוואלט דולדן זיינע קאפריזן, דערצו האבן זיי ניט געקאנט צוזעען דעם צער פון זיי־ער אומגליקלאכער, שטילער און גע־טרייער מוטער, וועלכע האט די אוי־גן אירע אויסגעוויינט פון די צרות. און זיי האבן באשלאסן צו מאכן א סוף צו דעם, ביי דער ערשטער גע־לעגנהייט. וואס וועט זיך נאר מא־כען.

די פוירוויסעס האבן שוין צו יענער צייט געהאט דריי עלטערע מיידלאך און א זון פון צוואנציק יאר, וועלכע האבן געארבעט און די "וויידזשעס" געמוזט אפגעבן ביז א סענט דעם פא־טער. ער, דער פאטער, האט זיי דאן אויסגעטיילט צו ארימע סענטן אויף זייער טעגלאכן געברויך, פונקט ווי ער האט עס געטאן מיט זיין פרוי, ביי וועל־כער ער האט אפגענומען רעכענונג פון יעדן סענט. וואס זי האט אויסגעגעבן. דאס האט אבער אזוי לאנג ניט גע־קאנט אנהאלטן, די מיידלאך און דער באי האבן געארבעט שווער פאר זייער געלט, האבן זיי געפילט, אז זיי זיי־נען בארעכטיקט צו קליידן זיך ווי אנדערע און ניט ארומגיין ווי בעטלער און נויטיקן זיך אין א סענט. האבן זיי ביסלאכווייז אנגעהויבן צו רע־וואלטירן, פריער שטילער און מיט יעדן טאג אלץ שטארקער און שטאר־קער. ביז זיי האבן צווישן זיך אפגע־מאכט, אז מער זאלן זיי די גאנצע וויידזשעס ניט אוועקגעבן דעם פא־טער, נאר ארונטערנעמען צו עטלאכע דאלאר יעדער פאר די נויטיקע אויס־גאבן און דאס איבעריקע אוועקגעבן אים.

ווען פוירווים האט א קוק געטאן אויף דער "פעי" און ער האט אויסגע־פונען, וואס דארט קומט פאר, האט ער, ווי זיין שטייגער, גענומען מאכן גוואלדן, זידלען זיך, שרייען, אז ער איז דער באלעבאס און אזוי ווייטער און ווייטער. ער האט זיי גענומען סטראשען מיט ארויסטרייבן פון הויז, מיט קלעפ. דאמאלסט האט זיך אויפ־געשטעלט דער עלטערער זון און ער האט מיט א פעסטער שטימע דער־קלערט, אז זיי זיינען שוין מער ניט קיין קליינע קינדער, זיי ארבעטן פאר זייער געלט, זיי זיינען בארעכטיקט צו פארברויכן א טייל פון די פארדינסטן און דאס איבעריקע ווע־לען זיי אים אוועקגעבן.

דערהערנדיק אזעלכע רייד, האט זיך פוירווים אנגעצונדן ווי א פייער און מורא האבנדיק פאר דעם זון וועל־כער איז געווען ווי א ריז, האט ער גענומען זידלען די מיידלאך, אבער מער פון אלעמען דער מוטער, באשול־דיקנדיק איר אז זי האט אויפגערייצט די קינדער קעגן אים. מיט אמאל איז ער צוגעלאפן צו זיין דעסק, פון דארט ארויסגענומען א רעוואלווער און מיט דער לינקער זייט דערלאנגט זיין פרוי א שטארקן קלאפ אין פנים. אז דאס רעכטע אויג איז ביי איר אויסגערונ־נען. אויף דער פרוים געשרייען איז צוגעלאפן דער זון און ארויסרייסנדיק מיט גוואלד די וואפן פון זיין צעווויל־דעוועטן פאטער, האט ער אויסגעשאַ־סען, ניט ווייסנדיק אליין וואס ער טוט. די קויל האט דעם אלטן געטראפן אין הארצן און ער איז אין עטלאכע סעקונ־דען ארום געשטארבן, ניט קומענדיק צו זיך.

מרס. פוירווים איז איצט בלינד אויף אן אויג, אבער דאס איז ניט דאס ערגסטע. דער באי האט דערנאך זיך שטארק גענומען צום הארצן, וואס ער איז געווארן א פאטער מערדער און ער איז ארונטער פון זינען. אט אויף אזא אופן האט א מענש אליין רואי־נירט זיך און זיין אייגענע פאמיליע.

עדמאנטאן עדמאנטאן

עדמאנטאנער נאטיצן

מיס סו פעקעט וועלכע איז געווען צוגאסט ביי אירע עלטערן, מר. און מרס. מ. פעקעט, פאר די פארגאנגע־נע צוויי מאנאטן, האט זיך צוריקגע־קערט קיין ברענדאן.

* * *

מזל טוב ! א זון געבארן צו מר. און מרס. ס. קאהען, פון סזאר, אלבערטא. מוטער און קינד זיינען אין גוטן צושטאנד.

* * *

מר. און מרס. ה. נארפין, האבן גע־געבן א "דינער" לכבוד מר. און מרס. מ. נאזשיק, פון ווינניפעג.

מיס נאומי גאלדמאן, וועלכע האט גענומען א זומער מייסטער קורס אין פיאנא, פאר צוויי מאנאטן, פון דעם באוואוסטן פיאניסט און קאמפאזיטאר זיגמאנד סטאדזשאווסקי, פון סעאטעל, האט זיך צוריקגעקערט אהיים, קיין עדמאנטאן.

* * *

מזל טוב ! א טאכטער געבארן צו מר. און מרס. ס. שולץ. מוטער און קינד זיינען אין בעסטן צושטאנד.

* * *

מזל טוב ! א זון געבארן צו מר. און מרס. ה. דייטש. מוטער און קינד געפינען זיך אין בעסטן צושטאנד.

* * *

מיס אגנעט פאלסקי האט זונטאג געגעבן א פארטי לכבוד מיס ראוז קאר־בעו, פון נארט באטלפארד.

* * *

מיס מיני קורצבערג, וועלכע איז געווען דער גאסט פון מיס ען בערנ־שטיין צוויי וואכן צייט, האט זיך צו־ריקגעקערט אהיים, קיין קאלגארי.

* * *

מר. און מרס. ב. קאהען האבן דינ־סטאג אוונט געגעבן א פארטי לכבוד מיס זעלנא דירעקטאר, פון וואנקא־ווער, וועלכע געפינט זיך אין עדמאנ־טאן אויף איר וועג קיין שיקאגא.

* * *

מר. און מרס. טעד לעוויט האבן גע־געבן א ברידזש פארטי לכבוד מיס זעל־נא דירעקטאר. מיס ען בערנשטיין האט געוואונען דעם פריז, און מר. וואלפי מארגאליס. שפעטער אין אוונט איז סערווירט געווארן א לייכטער צובייס, ארויסגעהאלפן פון מיס דזשין קאהען. דער עולם האט פארבראכט א לוסטיקן אוונט.

יהודית.

1 טאג

נ'עדיינקט ! אז מיר קאנען אייך געבן דרייקלינינג אדער פארבן

באדינונג אויב איר פארלאנגט, אין אלע אייערע —

PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

נ. פ. פארטנאי, מענעדזשער

GILLETT'S Flake Lye

ריינינקט סינקס רערן און די טאילעט שיסל

■ צעלאזט פאר אלגעמיינער קלינינג ■ פולע קראפט פאר דער טאילעט שיסל ■ פולע קראפט פאר סינק רערן

*לאי זאל קיינמאל ניט צעלאזן ווערן אין הייסע וואסער.

נוצט פול־קרעפטיקן דזשילעט'ס לאי צו האלטן אלע אייערע אפלויף רערן ריין און פריי־לויפנדיק.

א קליינע קוואנטיטעט אריינגעווארפן אין אייערע סינקס און אין דער טאילעט שיסל, יעדע וואך, וועט זיי אפרייניקן פון אלע שמוץ אנזאמלונגען און וועט אייך פארהיטן פון קאסטבארע ריפעיר בילס.

צו ריניקן די הויז, וועט איין טישלעפל דזשילעט'ס לאי צעלאזט אין א גאלאן קאלטע* וואסער מאכן א זיכערע פליסיקייט צו וואשן פלארס, טאילינג, רעפרידזשיריי־טארס און א. וו.

דזשילעט'ס לאי "עסט שמוץ"

געמאכט אין קאנאדע

עס איז לייכט צו זעען זיך אליין דורך דער פענסטער

פענסטער זיינען געמאכט געווארן צו זעען דורך זיי. שפיגלען צו קוקן אין זיי. טא האלט זיי ריין, און האלט א גלאנץ אויף זיי. האלט זיי פריי פון סקרע־טשעס אויך — דורך רייניקן און פוצן מיט באן אמי. דערפאר מאכט באן אמי צו גלאנצן שוין פערציק יאר צייט. — רייניקט מיט א גלאנץ, פוצט ווען עס רייניקט — אבער קראצט קיינמאל ניט — מ'דארף קיינ־מאל ניט פארגרעבט אייערע הענט.

באן אמי האט ניט קיין גערוך. געמאכט אין א פאודער און אין א קאמפאקטן באקוועמען קעיק. פארקויפט אין גראסערי סטארס איבעראל.

Bon Ami

"האט נאך ניט א קראץ געטאן"

POWDER & CAKE

ביכער !—ביכער !

צו שטוינענד ביליקע פרייזן

פארשאפט זיך א שיינע ביבליאטעק

פאר איינצעלהייטן ווענדעט זיך צו

"דאס אידישע ווארט"

DR. J. C. SHARP
דאנטיסט
אפיס שטונדן, 9 ביז 5
אוונטן ביי אפאינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאל פלייטס, "ברידזש ווארק"
איבערן פאנטיידזשעס טעאטער
102 Brown Bldg. Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

MORRIS BAKER
לאו אפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

Mrs. JAMES JONES
האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאכן א ספעציאליטעט פון די ריפערס פון זייגערס און דזשועלרי. ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו מעיל ארדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

The Art League
EDMONTON
שניידט אויס דעם דאזיקן אדווערטייז־מענט — עס איז ווערט 20 פראצענט דיסקאונט אין אונזער סטודיא.

PHOTOS
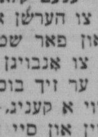
אין יעדער פאזע איז אפגעשפיגלט דער צויבער און פערזענלאכקייט פון
דער פערזאן
Phone 25 444
פאר אן אפאינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

מיר זיינען די איינציקע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון מאנומענטן אין עדמאנטאן
איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז. עס וועט זיך אייך באצאלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

E. S. AGNEW
דראגיסט און סטיישאנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

NORWOOD SHEET METAL WORKS
9568-111 AVE. PHONE 72385
EDMONTON, ALTA.
ספעציאליזירן זיך אין ווארימע לופט באהייצונג
דזשענעראל ריפעירס
אלצדינג אין שיעט מעטאל

W. H. JACKSON
פארטרעט די
ניו יארק לייף אינשורענס קאמפאני.
פערזענלאכע באדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

B. A. MOIR
פלאמבינג, היטינג און גאז פיטינג
אפשאצונגען פריי
10530 97th Street Ph. 27 556
EDMONTON, ALTA.

לאמבער און מילארבעט
פלייט גלאז
סטאר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פרייזן
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

CHAMPION'S PARCEL DELIVERY
T. M. CHAMPION, Mgr.
PHONES: 22 246—22 056
10121-101st St., Edmonton, Alta.
מיר לויפן אין שליחות.
מיר פירן רענצלאך און קאסטנס.
דעליווערן פעקלאך און מעסענדזשעס.
באים און קארס צו אייער באדינונג